

EN DIRECTE | Tot sobre el coronavirus (https://www.naciodigital.cat/noticia/197029/ultima/hora/sobre/coronavirus/directe)

Més de 60 Capçaleres 9,99€/mes

Et quedes a casa? Llegeix revistes en català! 1 mes gratuït amb el codi TARIFAPLANA2020

iQUIOSC.cat

COMPRAR

ENTREVISTA

Oriol Quintana: «Aquesta crisi no portarà canvis de fons, només farà més eficaç el sistema»

El filòsof i professor d'Ètica de la URL és escèptic sobre el canvi de mentalitat: "Després de la pandèmia, la sort dels que s'ofeguen a la Mediterrània encara ens interessarà menys"

per Pep Martí (https://www.naciodigital.cat/noticies/autor/12/pep/marti), 25 d'abril de 2020 a les 19:00 | (https://www.naciodigital.cat/pdf.php?

id=200680)

El filòsof Oriol Quintana. | Fragmenta

PUBLICIDAD

Privacy

Al filòsof Oriol Quintana (Barcelona, 1974) no li agraden els llibres d'autoajuda i no se n'amaga. Considera que són un remei enganyós i que, per afrontar situacions com la pandèmia, és més útil entomar la realitat i assumir les pròpies limitacions, sense escapismes. En definitiva, recórrer seriosament a la filosofia. Dels seus anys de jesuïta vindica la capacitat de conèixer-se a fons i el discernir la realitat de l'aparença.

Quintana és doctor en humanitats per la Universitat Pompeu Fabra i professor a la càtedra d'Ètica i Pensament Cristià de l'IQS (Universitat Ramon Llull). També ha estat docent a Batxillerat. És autor de *Filosofia para una vida peor* (2016) i de *Cent preguntes filosòfiques* (2017), i el seu llibre *Vostè i George Orwell* va guanyar el 26è Premi Joan Maragall d'assaig. La darrera obra publicada ha estat *La mandra* (2019), a Fragmenta, dins de la sèrie *Pecats capitals*.

0:00 / 0:24

- Fa cinc anys va publicar *Filosofia per a una vida pitjor*. Era premonitori?

- No diria tant! Volia fer una crítica dels llibres d'autoajuda, els quals considero molt superficials. Mai es fiquen en política i són un gènere que serveix perquè la gent s'adapti el millor que pugui al sistema establert, que és molt explotador i individualista. Fan una proposta molt feble a nivell filosòfic i vaig pensar que valia la pena contraposar-hi un seguit d'autors del segle XX (Cioran, Simone Weil, Orwell) que fessin una proposta seriosa sobre el sentit que pot tenir la vida i fossin més encoratjadors.

Publicitat

#joactuo

- El pessimisme pot ser encoratjador?

- Oi tant! No es pot prendre cap decisió si no s'està ben informat. El que fan els llibres d'autoajuda és negar la tragèdia de les persones, i crec que es treu més profit d'assumir la realitat i gestionar-la que no pas de negar-la.

- L'autoajuda pot ser un fals consol?

- Sí, perquè és una mena de negació, tapa realitats. Dir a la gent "que no us treguin el somriure" pot ser un intent de no deixar-te ser infeliç. L'ésser humà està molt desemparat, neix sol i mor sol, i hem de ser conscients d'aquesta realitat.

- Què pot aportar la filosofia en un moment com aquest?

- Si es practica bé, ajuda a prestar atenció a les coses, a no conformar-se amb les opinions majoritàries. En aquest sentit, sempre és útil.

"La pandèmia potenciarà la nostra mentalitat tecnològica i productivista"

- Com creu que serà la societat que sortirà del coronavirus? Serem millors?

- Crec que no hi haurà cap canvi de fons, i és una llàstima. El que farem és potenciar més el que ja teníem. S'assolirà un major rendiment i una millor eficàcia de manera que quan vingui una nova pandèmia estarem més ben preparats. No se'ns moriran tants avis a les residències i disposarem de protocols ben elaborats. També es gestionaran millor els confinaments, que probablement seran més breus perquè funcionaran millor. Ara, a més d'això, aquesta havia de ser una oportunitat per replantejar-nos la manera com estem vivint, i crec que l'hem perduda.

- Ho diu d'una manera molt categòrica. No es faran replantejaments de fons?

- No veig signes d'això. Ara travessarem una crisi econòmica com l'anterior. Hi ha alguna mesura de les anunciades que permeti predir que la gent que va quedar més marginada de la societat en l'anterior crisi ara no hi quedi? Jo crec que no. Els que van quedar més afectats van ser la gent que estava en una franja de classe mitjana baixa i les classes treballadores. Pregunteu als responsables de Càritas, que han vist millor que la majoria de la població els resultats de la crisi. Els mateixos sectors seran els qui ho patiran més. La dificultat de molts joves per independentitzar-se, per exemple. S'estan prenent mesures eficaces perquè els lloguers siguin més barats? Parlem de la gent que mor al Mediterrani. Després de la pandèmia, la seva sort encara encara ens interessarà menys, serà menys el centre del nostre interès.

- No veu que hi hagi d'haver canvis en la mentalitat?

- Per suposat que no. A l'inrevés. No ens replantejarem com ha de ser la societat sinó que el que farem serà rearmar-la.

- Però hi ha aspectes que exigiran canvis importants. Per exemple, un major esforç en recerca o el blindatge de serveis públics com la sanitat.

- És clar, ara hem descobert que no fèiem prou inversió en investigació i que ens calen equips de resposta ràpida. Però per mi això no és un canvi substancial. És el que ja teníem. Parlarem dels indigents a Barcelona i a altres ciutats? Quan sortim de la crisi no ens posarem a estudiar com es pot assistir millor aquestes persones, sinó que potenciarem la nostra mentalitat tecnològica i productivista.

- Vostè ha escrit sobre el risc de passar de l'*homo faber* a l'*homo hámster*. Què significa, aquest últim concepte?

- És el mal fonamental del nostre món, un estil de vida agressiu on la violència s'exerceix de manera subtil. El concepte d'*homo hámster* l'utilitzo per mostrar un món en què estem continuament produint. Quan acabem la feina, els que tenim la sort de tenir-ne, a l'arribar a casa, ens connectem a internet i produïm dades. Ara mateix estem empenyent a fons l'accelerador de la tecnologia.

☰ Quin seria el veritable canvi?

(<https://www.naciodigital.cat/>)

- Observar qui està quedant fora del sistema i veure com se'ls podria integrar perquè el sistema fos més habitable per tots. Aquesta crisi no servirà per canviar res, sinó per fer més eficaç el sistema de vida que dúiem.

"Orwell va predir un estat absolut que ho controlava tot per la violència, ara el poder actua amb seducció"

- És un especialista en l'obra de George Orwell. Va fer la tesi sobre ell. Què el va atraure de la seva figura?

- Ell estava molt preocupat pels règims totalitaris de la seva època. El seu llibre *1984* explicava com un poder totalitari s'abatia sobre els ciutadans i prenia situacions amb les que ens hem trobat, amb la possibilitat d'intervenir en la vida privada de la gent. En aquest sentit, és molt fascinant. Però a més hi ha un altre element que em va atreure: la manera en què va observar els canvis produïts a la societat, que van fer que ell reivindicés aspectes de la vida del passat, sobretot de l'Anglaterra dels anys previs a la Primera Guerra Mundial. El que descriu en les seves primeres novel·les ofereix un fort contrast amb el que vivim ara. Ell deia que abans es vivia millor perquè no hi havia tanta tecnologia ni es tenia una mentalitat tan productivista. Em vaig identificar amb aquest ritme de vida que ell descriu, tot i no haver-la viscut mai.

- Creu que algunes coses que ell advertia a *1984*, com aquest gran germà que ho controlaria tot, s'estan fent realitat?

- Però d'una manera molt diferent a com ell ho va escriure. A *1984* hi descriu un estat que actua amb violència pura i dura. Això no és així. Ara s'exerceix una mena de seducció. Ho ha explicat molt bé un filòsof sud-coreà, Byung-Chul Han. Estem continuament rebent reclams publicitaris sobre suposats desigs que nosaltres anem expressant perquè naveguem per la xarxa.

- Ha escrit sobre la mandra. També pot ser útil en aquests moments?

- La mandra també pot ser una manera de traïr el sistema. Pot ser un acte de rebellia. Adquirim sovint compromisos que són absurds, en un sistema que ens impelleix continuament a fer coses. La mandra permet discernir. Ara, no estic dient que hem de deixar de produir i aixecar-nos tard.

"La mandra també pot ser una manera de traïr el sistema. Pot ser un acte de rebellia"

- Va ser jesuïta. Ho va deixar perquè es va enamorar. Però imagino que és una experiència que el va impregnar.

- En moltes coses. Un aspecte essencial de l'espiritualitat ignasiana és el discerniment, que és el conèixer-te a fons per saber què vols fer amb la teva vida i saber dir no a certes coses. Això és una cosa que he valorat sempre. La manera com visc la meua fe cristiana està marcada per l'experiència ignasiana.

- Va ser també professor de Batxillerat. Una altra experiència de la qual es pot aprendre.

- Vaig gaudir moltíssim. Era professor de Filosofia i vam treballar amb els nois obres fonamentals, tan rellevants com poden haver estat la Bíblia, des de Plató a Stuart Mill. Explicar el mite de la caverna i veure com els alumnes gaudeixen és enriquidor, com ho és estar permanentment en contacte amb gent jove. I aprens a fer de professor.